

Norges forskningsråd
Boks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
200904082-9

Dato
07.01.2011

Statsbudsjettet 2011 –Tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Miljøverndepartementet til Norges forskningsråd.

Innholdsfortegnelse

1.	Orientering om budsjettet for 2011	2
1.1	Nærmere om kap. 1410 post 51 Forskningsprogrammer m.m.....	3
2.	Mål og styringsopplegg for 2011	3
2.1	Styringsopplegg	3
2.2	Miljømyndighetenes overordnede strategier og prioriteringer	3
2.3	Målene i forskningspolitikken.....	5
2.4	Virksomhetsmål for Norges forskningsråd	4
2.5	Øvrige krav til virksomheten.....	11
3.	Dialog og planlagte møter	11

1 ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2011

For 2011 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd (i 1000 kr):

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	149 718
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på resultatområder: Res.omr. 1 "Naturmangfold og friluftsliv" 32 100 Res.omr. 2 "Kulturminner og kulturmiljøer" 7 600 Res.omr. 3 "Vannforurensning, miljøgifter og avfall" 22 100 Res.omr. 4 "Luftforurensning og klima" 76 850 Res.omr. 5 "Internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene" 8 700 Res.omr. 6 "Planlegging for en bærekraftig utvikling" 5 950 Res.omr. 7 "Andre virkemidler" 12 468	165 768
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 351
	Totalt	321 837

Midler over kap 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" gjelder grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene, som inkluderer:

- CICERO – Senter for klimaforskning
- Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
- Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
- Norsk institutt for luftforskning (NILU)
- Norsk institutt for naturforskning (NINA)
- Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
- Transportøkonomisk institutt (TØI)

Midlene gjelder også strategiske instituttprogrammer til CICERO, NIBR, NIKU, NILU, NINA, NIVA og Bioforsk Jord og miljø (se vedlegg 1). (Bioforsk hører nå til fordelingsarena for primærnæringsinstitutter hvor Landbruks- og matdepartementet har finansieringsansvaret for grunnbevilgningen).

Midler over kap 1410. 53 "Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning" skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Instituttet står bl.a. sentralt i utarbeiding av modellgrunnlaget for internasjonale avtaler om reduksjoner av utslipp til luft. Instituttet har videre stor betydning som møteplass for forskere fra Øst- og Vest-Europa. Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Miljøverndepartementet, overføres Forskningsrådet som ivaretar det norske medlemskapet.

Midler over kap.1410, postene 50, 51 og 53 vil det bli tildelt henholdsvis 149,718 mill. kroner, 165,768 mill. kroner, og 6,351 mill. kroner, til sammen 321,837 mill. kroner til Forskningsrådet i 2011. Midlene overføres månedlig med 26 819 750 kroner til konto nummer 8276 01 00168.

1.1 Nærmere om kap. 1410 post 51 Forskningsprogrammer m.m.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Midlene skal brukes til å finansiere forskningsprogrammer, internasjonaliseringsarbeid, fagevalueringer og strategi- og informasjonsarbeid. Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd.

Følgende generelle føringer gjelder for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2011:

- Miljøverndepartementet forutsetter at Forskningsrådet ivaretar sitt selvstendige ansvar for å stimulere alle departementer og sektorer til å gjennomføre forskning på miljøeffekter av egen virksomhet, herunder nødvendig forskning for å gjennomføre avbøtende tiltak.
- Vi viser videre til dokumentet Miljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015.

2 MÅL OG STYRINGSOPPLEGG FOR 2011

2.1 Styringsopplegg

Tildelingsbrevet redegjør for styringsopplegget for 2011, jmf. felles mål- og resultatstyringsmodell som skal ligge til grunn for departementenes prioritering av både faglige og økonomiske mål.

Når det gjelder mål og resultatstyring av den overordnede miljøforskningen og rapporteringen på denne, vises det til KDs tildelingsbrev, fellesdelen.

2.2 Miljømyndighetenes overordnede strategier og prioriteringer

Miljøverndepartementets politikk er basert på en analyse av trusselbildet og utviklingsmulighetene innenfor de ulike miljøområdene, en spisset oppfølging av Soria Moria erklæringen og prioriteringene i 2011 som er gjengitt i innledningskapitlet i Prop. 1 S (2010-2011).

2.3 Målene i forskningspolitikken

Gjennom St. meld. Nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning er det fastlagt ni forskningspolitiske mål. Fem av disse er strategiske og er rettet mot ulike utfordringer som samfunnet står overfor og som forskningen skal bidra til å møte. Fire av målene er tverrgående og er rettet mot forskningssystemet. Stortinget har gitt sin tilslutning til disse målene. Miljøverndepartementet vil spesielt trekke frem målene med at norsk forskningspolitikk skal bidra til:

- Å løse globale utfordringer med særlig vekt på miljø-, klima-, hav-, matsikkerhet- og energiforskning
- Næringsrelevant forskning innen områdene mat, marin, maritim, reiseliv, energi, miljø, bioteknologi, IKT og nye materialer/nanoteknologi.

Rådet skal medvirke til at sektorenes ansvar for forskning på miljøeffekter av sektorens egne aktiviteter blir godt ivaretatt. Dette inkluderer at det sikres et godt kunnskapsgrunnlag om miljøeffekter av all næringsvirksomhet og drift, inkludert forskning på miljøeffekter av næringsdrift basert på levende ressurser.

2.4 Virksomhetsmål for Norges forskningsråd

Norges forskningsråd er det viktigste organet for å realisere de overordnede målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet har en sentral rådgivningsrolle og har i tillegg en viktig møteplassfunksjon. Fra 2010 ble det etablert et felles mål- og resultatstyringssystem for alle departementene med bevilgninger til Norges forskningsråd. Målstrukturen er felles for alle departementene som bevilger midler til Norges forskningsråd. Alle delmål er derfor ikke like relevante for Miljøverndepartementet.

Overordnet mål

Forskningsrådet skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de fremste samfunn når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. Forskningen skal fremskaffe kunnskap som kan øke verdiskaping og velferd, svare på samfunnsutfordringene og utvide grensene for vår erkjennelse.

Det overordnede målet er operasjonalisert i tre mål, med tilhørende delmål, for departementenes tildelinger til Norges forskningsråd. MD forholder seg kun til de delmål som er relevante for departementet.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.5: Styrke forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

- Forskningsrådet skal bidra til at miljøpolitikken blir en vesentlig del av departementenes prioriteringer, og for at ulike sektors miljøpåvirkninger og tiltak sees i sammenheng. Forskningsrådet skal legge prinsippet om sektorintegreert miljøansvar til grunn for sin virksomhet.
- Forskningsrådet skal følge prioriteringer i dokumentet med miljøforvaltningens forskningsbehov for perioden 2010 – 2015 og bidra til å sikre samarbeid og ansvarsdeling mellom departementer.
- Forskningsrådet skal sikre god forankring av forskning knyttet til klima, ivaretagelse av naturens mangfold og miljøgifter.
- Forskningsrådet skal ha en sentral rolle i arbeidet med opptrapping av klimaforskningen.

- Forskningsrådet skal fortsatt legge til rette for at miljøteknologi blir en integrert del av den innovasjonsrettede forskning bl.a. for å møte de store globale utfordringene knyttet til klima og miljø.

Andre føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2011:

For resultatområde 1 "Naturmangfold og friluftsliv":

- Forskning om klimaeffekter på biologisk mangfold skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.
- Forskning på villaks med fokus på faglig grunnlag for beregning av gytebestandsmål og på rovvilt skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.
- Forskning på langsiktige miljøvirkninger ved utsetting av genmodifiserte organismer, og om miljøeffekter av fremmede organismer skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.
- Forskningsrådet skal bidra til både forskning og taksonomisk kompetanseoppbygging som understøtter Artsprosjektet.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for oppfølging av Naturmangfoldloven. Loven medfører et krav til systematisk innhenting og bearbeiding av kunnskap for alle offentlige beslutninger som berører naturmangfold.
- Forskningsrådet skal bidra til å sette norsk biodiversitetsforskning i et internasjonalt perspektiv også gjennom forskning om økosystemtjenester, økonomiske analyser og forvaltningssystemer, og deltakelse i internasjonale konkurransearenaer.

For resultatområde 2 "Kulturminner og kulturmiljø":

- Det skal fremskaffes kunnskap om hvordan oppnå verdiskaping i bred forstand gjennom å ta kulturarven aktivt i bruk for stedsutvikling av attraktive lokalsamfunn, og som grunnlag for næringsutvikling .
- Kulturminneforskningen under programmet "Natur og næring" videreføres med 1 mill. kroner.
- Forskning på kulturminner må også sees i et klimaperspektiv.

Resultatområde 3. "Vannforurensninger, miljøgifter og avfall":

- Forskningsrådet skal medvirke til utvikling av modeller og systemer for en økosystembasert forvaltning som følger av vannrammedirektivets krav til en bedre kunnskap om vannets tilstand og om sammenhenger mellom påvirkninger og økologiske effekter.
- Forskning på sammenhengen mellom tilførsler og effekter av næringssalter og partikler i ferskvann og marine økosystemer og om hvordan økte tilførsler av næringssalter virker sammen med klimaendringer skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.

- Forskningsrådet skal prioritere utvikling av indikatorer og referanseverdier for miljøgifter og biologisk mangfold i forskningen som er rettet mot videreutvikling av overvåkingssystemet i forvaltningsplanen for Barentshavet.
- Forskning på forsurening av havet skal styrkes, bl.a. ved utvikling av nye økologiske klassifiseringssystemer for kystvann.
- Forskning på miljøgifter/kjemikalier skal videreføres på minst samme nivå som i 2010. Ved nye utlysninger skal forskning på "nye" persistente, bioakkumulerende og toksiske stoffer, metoder for evaluering av hormonforstyrrende effekter og forskning på mulig helse- og miljøeffekter ved bruk av nanomaterialer prioriteres (jf. dokumentet "Miljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015").
- Avfallsforskning skal videreføres med 1 mill. kroner. Ved nye utlysninger skal forskning på langsiktige behandlingsløsninger for metallisk kvikksølv som tillater deponering over overskuelig fremtid prioriteres. (jf. dokumentet "Miljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015").

For resultatområde 4. "Luftforurensninger og klima":

- Det vises til forskningsstrategien *Kunnskap for klima* fra Klima21 der det blant annet pekes på behovet for å koordinere klimaforskningen og sikre Forskningsrådets ansvar for faglig koordinering og evaluering av innsatsen. Det har de siste årene med bakgrunn i Regjeringens klimapolitikk og klimaforliket på Stortinget vært en betydelig vekst i den klimarelaterte forskningen. Forskningsrådet bes for egen del spesielt vurdere hvordan koordinering og evaluering av forskningsinnsatsen rettet mot reduserte klimautslipp, inkludert den næringsrettete forskningen, kan utvikles videre.
- Oppfølging av prioriteringene i Klima21: forskning med spesielt fokus på 1) klimasystemet og forbedring av klimascenarier, 2) konsekvenser av og tilpasning til klimaendringer, og 3) forskning for å forstå og utvikle rammebetingelser og virkemidler for utslippsreduksjoner, samt utvikle og ta i bruk utslippsreducerende teknologi. Det er også et økt forskningsbehov knyttet til måling, kartlegging og usikkerhet av nasjonale utslipp og opptak av klimagasser. Økt kunnskap om klimasystemet generelt og om regionale klimaendringer inkludert i nordområdene er høyt prioritert.
- Forskning om rammebetingelser, tiltak og virkemidler for utslippsreduksjoner, herunder samfunnsfaglig forskning, skal gi et bedre kunnskapsgrunnlag for langsiktige mål for utslippsreduksjoner i Norge og internasjonalt, inkludert perioden 2020-2050.
- Oppfølging av forskningsbehov knyttet til klimatilpasning skal legge særlig vekt på kunnskapsbehov beskrevet i NOU 2010:10 *Tilpassing til eit klima i endring*.
- Innen området luftforurensninger er det særlig behov for å øke kunnskapen om samspill og effekter av klimatiltak og tiltak mot grense-

overskridende og lokal luftforurensning, særlig knyttet til hvilken betydning økt bruk av biodrivstoff vil kunne få på luftkvalitet og helse. Vedfyring er en vesentlig kilde til partikkelforurensning i Norge og en av de største kildene til PAH i luft, samtidig er det stor usikkerhet knyttet til det faktiske utslippet fra vedfyring. Det er derfor stort behov for å bedre kunnskapen om de reelle utslippene fra denne kilden.

- Forskningsrådet skal sikre støyforskning som gir kunnskap for å iverksette kostnadseffektive virkemidler og tiltak for å redusere vegtrafikkstøy ved kilden. Her under er det behov for økt kunnskap om sammenhengen mellom eksponering av ulike støynivåer og folks helse og når støy utløser sykdom.

For resultatområde 5. "Internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene":

- Utgifter til det norske sekretariat for det internasjonale polaråret (IPY) skal tilgodeses med 2 mill. kroner.
- Det skal legges til rette for økt kunnskap om klima og miljø i nord- og polarområdene, som grunnlag for forvaltning, klimatilpasning og samfunnsplanlegging i nord.
- Det må sikres et samarbeid om bruk av forskningsinfrastruktur og internasjonalt forskningssamarbeid i Ny Ålesund, både relatert til nordområdesatsing og relatert til klimaforskning.

For resultatområde 6. "Planlegging for en bærekraftig utvikling":

- Forskning om "bruk/vern"-problematikk og arealplanlegging i skjæringspunktet mellom reiseliv og lokalsamfunnsutvikling, landskap, natur- og kulturminner skal videreføres på minst samme nivå som i 2010, men er dreid mer mot utvikling av regioner, byer og steder, med fokus på avveininger mellom individ, samfunn, lokaldemokrati og næringsutvikling. Det vises spesielt til satsingen "fremtidens byer" og at dette er viktig område bl.a. innenfor programmene Demosreg og Natur og næring.
- Ved nye utlysninger innenfor ovennevnte program skal fokuset dreies mer planfaglig. Forskning knyttet til planlegging som samordningsarena og hvordan sikre medvirkning (åpenhet, innsyn og deltakelse) i planprosessene er viktig. Videre bør det fokuseres på hvordan/hvorfor/hvilke ulike hensyn blir veid i planprosesser og forholdet mellom lokal og sentral styring (maktfordeling) i planleggingen. I programmet natur og næring er det viktig at det fokuseres på kunnskapsutvikling for arealpolitikk og for en bærekraftig areal og ressurspolitikk.
- Forskningsrådet skal bidra til økt kunnskap om endringer og utvikling i arealbruk, herunder medvirke til utvikling av metoder og systemer for kartlegging, bevaring og analyse av plan og arealdata.
- Forskning om hvordan klimahensynet kan ivaretas i beslutningsprosesser, herunder økt kunnskap om effektive virkemidler og effektiv areal-

planlegging for å redusere utslipp, blant annet gjennom bruk av plan- og bygningsloven

For resultatområde 7. "Andre virkemidler":

- Forskning om mekanismene bak forbruk og om forholdet mellom holdningsdannelse, holdning og handling under ulike betingelser, samt kunnskap om hvilke vilkår miljøvennlige produkter har sett i forhold til andre produkter skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.
- Forskning om virkemidler som fremmer en bærekraftig utvikling, herunder Plan- og bygningsloven, og forskning om virkemidler, prosesser og involvering knyttet til utvikling av en økosystembasert vannforvaltning skal videreføres på minst samme nivå som i 2010.
- Forskningsrådet skal legge til rette for utvikling og videreutvikling av metoder og prosjekter for å synliggjøre hvilke verdier og nytte miljøressursene representerer, herunder det økonomiske tapet ved ikke å bevare miljøet.
- Forskningen skal bidra til målsettinger, strategier og tiltak for nasjonal samordning av miljødata.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene

Departementet tildeler 149,718 millioner kroner til basisbevilgninger til institutter på miljøinstituttarenaen. Dette inkluderer 1,712 millioner kroner til strategiske instituttprogrammer ved Bioforsk Jord og miljø. Dette er en vekst på 9,051 millioner kroner.

I 2011 skal 5 % av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer.

Ny ordning med strategiske instituttsatsinger (SISer) starter opp på arenaen i 2011, og skal i løpet av et par år utgjøre inntil 40 % av basisbevilgningen.

2.5 Øvrige krav til virksomheten

Når det gjelder felles føringer til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev, kap. 4-9.

3 DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et styringsdialogmøte våren 2011 for å diskutere årsrapport 2010, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2011, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2012. Det vil videre bli avholdt et styringsdialogmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Jon Rørvik (e.f.)
ekspedisjonssjef

Odd Frøyen
avdelingsdirektør

Kopi:

riksrevisjonen@riksrevisjonen.no

MDs ytre etater

Fylkesmennenes miljøvernavdelinger

KD, LMD, FKD, NHD, OED, BLD, KRd, HOD, SD, JD, UD, FIN

CICERO, NIBR, NILU, NINA, NIKU, NIVA, BIOFORSK, TØI